e.cz | 12.11.2026

RECENZE DIAGNOSTICKÉHO MATERIÁLU

TEPRO – TEST PRODUKCE SLOVNÍ ZÁSOBY

Lucie Kytnarová[1, 2]

Lucie Kytnarová

Test produkce slovní zásoby (dále TEPRO) hodnotí dle Solné (2022) slovní zásobu a dle autorky ho lze orientačně použít i pro hodnocení gramatických schopností či artikulace. Test produkce slovní zásoby je určen pro děti ve věku od 3 do 8 let, ale chronologický věk nemusí být v případě testu limitující, lze jej orientačně použít i u dětí starších, například s poruchou autistického spektra nebo s poruchou intelektu, pro sledování aktuální úrovně v oblasti exprese. Test obsahuje celkem osm částí a zaměřuje se na schopnost tvořit podstatná jména, slovesa, slovesa se zvratným zájmenem, antonyma, víceslovná označení, předložkové vazby, slovesa a jejich synonyma a nadřazené pojmy. Hodnoceny jsou následující gramatické jevy: skloňování, tvorba množného čísla, užívání přídavných jmen a zvratných zájmen. Zaznamenávají se odchylky od spisovné češtiny, komolení slov či užívání dětských výrazů. Vyhodnocení testu probíhá v aplikaci automaticky, maximální skór se určuje součtem správných odpovědí a dosahuje hodnoty 100. Výsledky jsou rozděleny do percentilových pásem v tříměsíčních věkových intervalech, stanovena byla také hranice úspěšnosti, tzv. cut-off skór. Deficit v oblasti slovní zásoby neboli výsledek testu ≤ 5. percentilu je nazván „výrazným podprůměrem“. Hraniční pásmo normy, označující riziko obtíží v testované oblasti, je pojmenováno jako podprůměr.

Test produkce slovní zásoby TEPRO je jedním z mála standardizovaných diagnostických nástrojů vytvořených klinickými logopedy v České republice. Klinickologopedická terapie by měla být vedena ve smyslu evidence-based. Z tohoto důvodu je nezbytné, aby navazovala na objektivní diagnostiku, kterou lze v průběhu času zopakovat, a tím sledovat vývoj řeči a jazyka u dítěte s narušenou komunikační schopností či efektivitu zvolené terapie. Hodnocení exprese je součástí nejen logopedické, ale i psychologické diagnostiky a diferenciální diagnostiky u mnoha diagnóz. V klinické psychologii se k hodnocení exprese u dětí od 3 let využívají subtesty ze standardizovaných inteligenčních škál WISC III[3] (slovník), IDS-P[4] (expresivní a receptivní řeč) a IDS[5] (expresivní a receptivní řeč), pomocí kterých lze stanovit testový věk dítěte v dané oblasti, což se jeví při posuzování vývoje jako velmi přínosné. Z pohledu logopedie je hodnocení expresivní řeči v těchto testech nedostatečné, zejména hodnocení gramatiky, proto je nutné, abychom disponovali testy specifickými.

V oboru klinická logopedie nemáme k dispozici validní diagnostické nástroje k hodnocení slovní zásoby. Výjimkou se nyní zdá být test TEPRO. Testy slovní zásoby jsou obvykle založeny na konfrontačním pojmenování obrázků, kdy jsou slova vybrána dle frekventovanosti v daném jazyce. Test TEPRO je sice založen na pojmenování, ale současně hodnotí i gramatiku. V tomto ohledu je test inovativní, ale diskutabilní je hodnocení jednotlivých položek, které není konzistentní. Například: pouze v některých případech lze udělit bod za použití dětského výrazu, za chybu gramatickou je někdy stržen jeden bod a někdy body dva. Hodnocení tedy není nastaveno jednotně a u každé položky se liší. Autorka sice nabízí množství příkladů popisujících, jak dítě může odpovědět, to však může být problematické, pokud odpověď v seznamu nenalezneme. Dle mého názoru by se odchylka správného pojmenování cílového slova měla hodnotit jednotně.

Výsledné hodnocení testu slovy „slovní zásoba se nachází v pásmu průměru“ je nepřesné, jelikož test nehodnotí rozsah slovní zásoby, ale citlivější se jeví k odchylkám v adekvátním užívání slovních druhů a gramatiky jazyka.

Pokud bych měla posoudit jednotlivé subtesty, pak v subtestech s názvem „Přídavná jména“, „Slovesa a jejich synonyma“ a „Hyperonyma“ osobně postrádám zácvik tak, aby nedocházelo k snížení bodového hodnocení z důvodu nepochopení zadání. Méně vhodné se dle mého názoru jeví obrázky znázorňující antonyma „tlustý x štíhlý“ a synonymum „křičí“. Z psychologického hlediska by obrázky měly být vybírány tak, aby nevyvolávaly negativní konotace.

Test produkce slovní zásoby TEPRO je standardizovaným a přínosným diagnostickým nástrojem pro rychlé zhodnocení správného užívání slovních druhů, gramatiky, ale i vývojové úrovně slovní zásoby ve smyslu užívání dětských slov či přesného pojmenování. Vzhledem k zařazení artikulačně jednodušších i složitějších slov jím lze hodnotit artikulaci, včetně artikulační neobratnosti. Z pohledu diagnostiky, diferenciální diagnostiky a nastavení terapeutického plánu považuji za velice přínosnou komparaci výsledků testu TEPRO s výsledky Testu porozumění větám (TEPO) (Solná, Červenková, 2022) a nástroji pro posouzení narace.

Literatura

SOLNÁ, G., 2022. *TEPRO – test produkce slovní zásoby* [online]. Brno: Code Creator, s.r.o. [cit. 18. 10. 2022]. Dostupné z: https://publi.cz/book/1902-tepro-test-produkce-slovni-zasoby

[1] Mgr. Lucie Kytnarová, PhD., Ambulance klinické psychologie, s.r.o., Spojů 835/2, 708 00 Ostrava-Poruba, Česká republika. E-mail: lucie.kytnarova@seznam.cz.

[2] Ústav speciálněpedagogických studií, Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci, Žižkovo nám. 5, 771 40 Olomouc, Česká republika.

[3] Wechslerova inteligenční škála pro děti od 6 do 16 let.

[4] Inteligenční a vývojová škála pro předškolní děti ve věku od 3 do 5 let.

[5] Inteligenční a vývojová škála pro děti od 5 do 10 let.